

ELG OG HJORT I VEST-AGDER

En oppsummering av fellings- og bestandsdata fra jaktseasonen 2014.

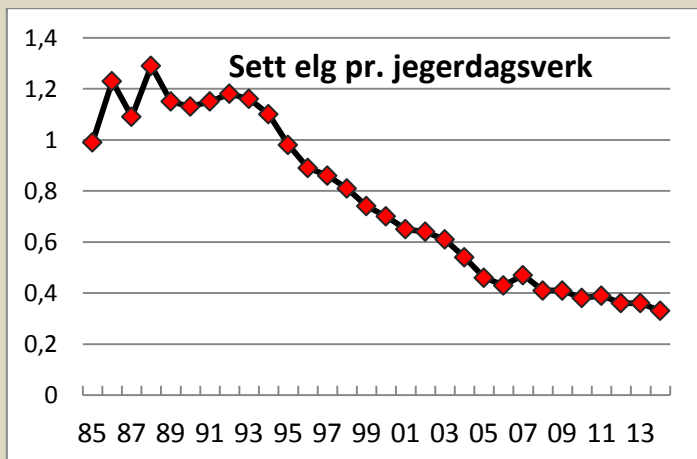
Basert på www.hjorteviltregisteret.no.

Hovedtrekk fra jakta i 2014

I 2014 ble det felt 684 elg i Vest-Agder. Det er nesten 10 % færre enn i 2013 (757), og det laveste registrerte fellingstallet siden 1980. Til sammenligning så er fellingstallet 75 % lavere enn i toppåret i 1994 (2725). Blant dyrene som ble felt var det 25 % kalv, 32 % ungdyr, 25 % eldre okse og 18 % eldre ku. Blant felte dyr som var 1,5 år eller eldre var 57 % okser.

Sett elg

I gjennomsnitt ble det observert 0,33 elg pr. jegerdagsverk, og dette er det laveste tallet siden registreringene startet i 1985. Tallet er vesentlig lavere enn på slutten av 1980-tallet hvor det ble sett opptil 1,3 elg pr. jegerdagsverk. I 2014 ble det observert 1,92 ku pr okse, og selv om tallene varierer en del fra år til år så er dette er det skjevste kjønnsforholdet siden 2004.

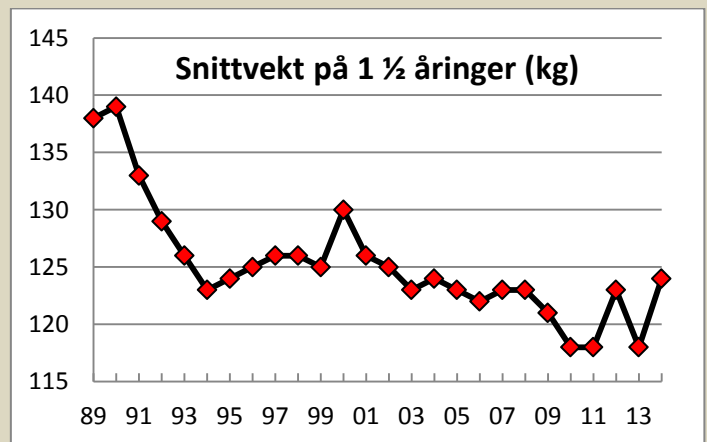
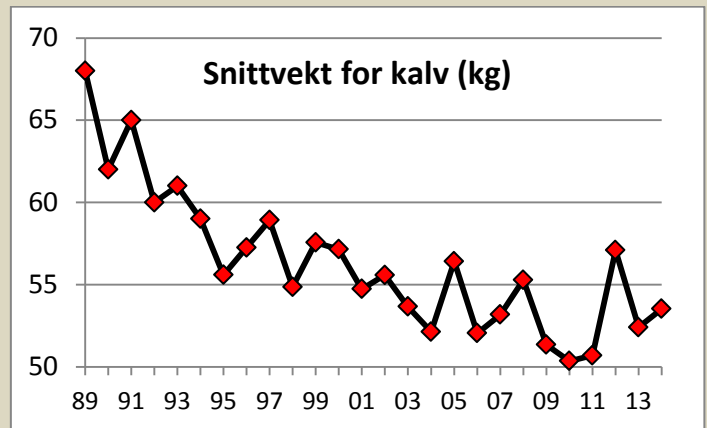

Produktivitet

Kalveraten (kalv pr. ku) og tvillingraten (kalv pr. kalveku) for elg var i 2014 på henholdsvis 0,55 og 1,14. Selv om kalveraten var noe lavere enn i 2013 (0,56) så ligger både kalv- og tvillingrater rundt gjennomsnittet for de siste 10 år. Til sammenligning lå kalve- og tvillingraten på henholdsvis 0,75 og 1,27 i 1990.

Slaktevekter

I 2014 var gjennomsnittlig slaktevekt for elgkalv og ungdyr på henholdsvis 54 kg og 124 kg. Trenden viser at nedgangen i slaktevekter ser ut til å ha stoppet opp, og man ser tendenser til noe høyere slaktevekter enn på bunnivået. Det er imidlertid for tidlig å si om slaktevektene er i ferd med å øke igjen. Snittvekta for okser og kyr eldre enn 1,5 år var på henholdsvis 185 kg og 160 kg.

REGIONALE FORSKJELLER

Vest-Agder kan ut fra naturgitte forhold deles inn i 4 ulike elgregioner; kyst, skog, fjell og vest. De siste årene har regionene blitt stadig likere, både med hensyn til elgtetthet, jaktpress og bestandskondisjon. Noen forskjeller er det imidlertid.

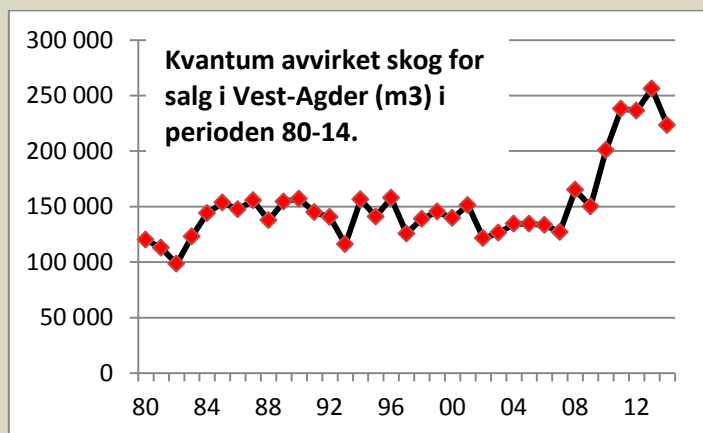
Nedgangen i fellingstall for 2014 gikk igjen i alle regionene. Størst nedgang var det «Skog»-regionen hvor fellingstallene sank med 23 %. Minst nedgang i fellingstall fant vi i «Vest»-regionen (- 4 %). I regionene «Fjell» og «Kyst» var nedgangen på rundt 10 %.

Elgtettheten målt som «sett elg per dagsverk» var i 2014 0,37 for «Fjell», 0,35 for «Vest», 0,30 for «Skog» og 0,29 for «Kyst». I 2014 var kjønnsforholdet noe skjevare i «Kyst»- og «Skog»-regionene (1,97 og 2,04) enn i «Fjell» og «Vest» (1,87 og 1,82). Dette er motsatt av hva som oftest har vært tilfelle de siste årene.

Kystregionen skiller seg ut med den klart laveste kalveraten (kalv pr ku) de siste årene, så også i 2014 (0,43). I «Vest» og «Skog» ligger gjennomsnittlig kalverate de siste 3 år noe høyere på rundt 0,60. Mellom disse finner vi Fjellregionen med snittverdier på 0,53 de siste 3 år.

AVVIRKNING AV SKOG

Hogstflater er viktig for produksjon av høykvalitets fôr for hjortevilt, og de siste årene har avvirkingen av skog for salg økt betraktelig. Forhåpentligvis vil dette bidra til å virke positivt på slaktevekter og produktivitet i årene som kommer.

HVORFOR BLIR IKKE BESTANDSKONDISJONEN BEDRE?

På 1990-tallet opplevde Vest-Agder det som ble omtalt som en av verdens tetteste elgbestander, med kraftig overbeite som resultat. Til tross for en kraftig bestandsreduksjon, så er beitetilbudet pr. elg fremdeles lavt. Videre så har andelen ungskog (hogstklasse 1 og 2) som ofte utgjør gode elgbeiter, blitt stadig lavere de siste 20 årene. Samtidig bidrar lang generasjonstid til at individer født under dårligere kår, fortsatt påvirker kondisjonen negativt i og med at små dyr ofte avler små dyr. I tillegg kan årsaker knyttet til klimaendringer (parasitter, matkvalitet og varmessress) og alderssammensetning (få eldre dyr) medvirke, men dette vet vi for lite om.

Trolig er dårlig tilgang på fôr av høy kvalitet fremdeles blant hovedårsakene til lav bestandskondisjon. Det er derfor fortsatt god grunn til å holde bestandstettheten lav i påvente av bedre beite og positive responser for bestanden.

POSITIVE TENDENSER

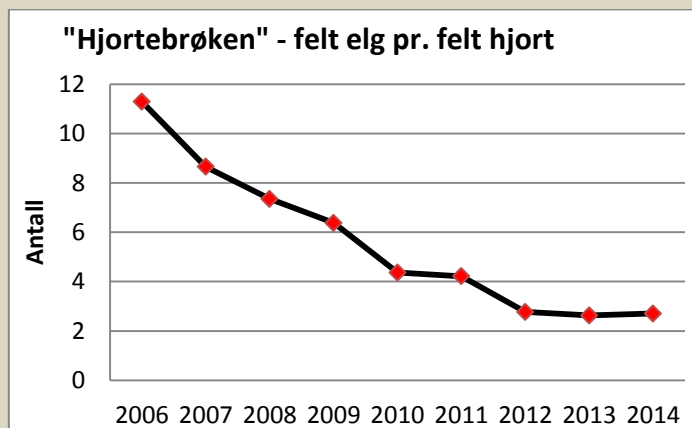
Etter mange år med dårlige tall, er det flere positive tendenser:

- Bestandsstørrelsen er mer tilpasset beitegrunnet.
- Nedgangen i bestandskondisjonen (slaktevekter og produktivitet) har stoppet opp.
- Det har vært flere positive utslag i slaktevekter de siste årene. F.eks. så var slaktevektene for ungdyr i 2014 de høyeste på 10 år.
- Andelen elgpåkjørsler er kraftig redusert.
- Det er lite beiteskader på skog og innmark.

- Beitepresset er langt lavere enn før, og beitebelastningen begynner å bli bærekraftig mange steder.
- Det har vært en kraftig økning i tømmeravvirking de siste årene.

HJORT

I 2014 ble det felt 253 hjort i Vest-Agder. Dette er en reduksjon i forhold til de siste to årene. Det er likevel det tredje høyeste registrerte fellingstallet for hjort i nyere tid. Kondisjonen i hjortebestanden synes fremdeles å holde seg på et stabilt, høyt nivå, og med dagens jaktpress er det derfor svært sannsynlig at hjortetettheten vil øke på sikt. I 2014 ble det felt 2,7 elg pr. felt hjort.

ANBEFALINGER FOR JAKTA 2015

For å komme nærmere målet om en sunn og bærekraftig bestand opprettholdes tidligere råd om å:

- ta ut tilstrekkelig antall dyr til at bestanden reduseres eller stabiliseres, slik at det blir mer mat til de dyrene som er igjen.
- felle høy andel kalv og ungdyr slik at gjennomsnittsalderen på bestanden opprettholdes/økes.
- ta ut færre hanndyr enn hodyr slik at ku/okseforholdet opprettholdes/bedres.
- felle de letteste og svakeste dyra slik at de beste blir igjen for videre avl.
- spare viktige produksjonsdyr som store okser og store kuer.

RAPPORTERING AV VEKT OG ALDER FOR FELTE DYR

For å oppnå best mulig forvaltning, er det viktig med gode tall på slaktevekter og alder på felte dyr. Husk derfor på følgende:

- Bruk alltid vekt til å finne slaktevekt på dyrene.
- Undersøk alltid tennene for å skille mellom voksne og 1,5 år gamle dyr.

RAPPORTERING AV SETT OG FELT ELG OG HJORT

Alle vald kan nå registrere sett og felt elg og hjort på www.settogsutt.no. Dette er en enkel og lettvinnt løsning som alle bør ta i bruk. Valdansvarlig representant har ansvar for å kontrollere at dataene som registreres for valdet er korrekte. I mange kommuner skal det også leveres sett-elg/hjort-skjema til kommunen. Rapportering skal skje innen 14 dager etter jaktas slutt.

**VEST-AGDER
FYLKESKOMMUNE**

www.vaf.no